Kanadai Magyar Ujság

Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb vezető magyar lapja.

Megjelenik: szombaton
Előfizetési ára évi $3.00
Külföldi országokban $3.60
Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Winnipeg, Man.
296½ Main Street

Kanadai Magyar Ujság

Főszerkesztő: HORDOSY IVAN Editor

Canadian Hungarian News

Kanadai Magyar Ujság is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the British Empire.

Issued every Saturday
Subscription Price
In Canada $3.00
to foreign countries $3.60
Office and printing plant
296½ Main Street
Winnipeg, Man.

VOL. V. EVFOLYAM | WINNIPEG, MAN., 1928. SZOMBAT NOVEMBER 24 | NO. 48. SZAM.

BÁNJUNK ÓVATOSAN A PÉNZZEL!

Legutóbbi számunkban közzétett felhivásunhoz ez alkalommal a következőket óhajtjuk hozzáfűzni:

A jelenleg munka nélküli levő magyarság nagyrésze nyáron szerzett keresetét majdnem teljes egészében hazaküldötte otthonmaradt családjának. Ugyanakkor, amidőn teljes mértékben megértjük és méltányoljuk kivándorolt testvéreink nehéz helyzetét és az óhazai viszonyokat, a hátrahagyott családot és esetleg kifizetendő sürgős adósságokat, felhivjuk honfitársaink figyelmét arra is, hogy valamelyes pénzt, a legszükségesebbet tartsa magánál — arra számitva, hogy a téli munkák végeztével a kora tavasszal megint lesz egy időszak, amelyben nem lesz munka sem az erdőn — sem a farmokon és ez alatt az idő alatt szintén élni kell.

Az otthon maradt családnak is több haszna van abból, ha a munkakereső nem küzd állandóan megélhetési nehézségekkel, ha nem gyengül le — nem csügged el, hanem kedvvel, kitartással tud dolgozni és keresni saját maga és családja részére.

Egyuttal ujból figyelmeztetjük honfitársainkat hogy a nagyvárosokban munka nincs és — ha lehet — maradjanak a farmokon vagy próbáljanak a vidéken elhelyezkedni még kis fizetésért is, mert az is jobb, mintha keserves munkával szerzett kerestüket lassan felélik.

IMPOZÁNS MÓDON ÜNNEPELTE STOCKHOLM SZENT ERZSÉBET NAPJÁT

AZ ÓHAZÁBAN SZÁNT SELYEMZÁSLÓT NAGY TÖMEG JELENLÉTÉBEN ADTA ÁT DR. SÁNTHA PLEBÁNOS HORDÓSY IVÁN FŐSZERKESZTŐNEK, KIT A STOCKHOLMI MAGYAR KOLÓNIA ÖRÖKÖS DISZTAGJÁVÁ VÁLASZTOTTAK.

(A Kanadai Magyar Ujság táviratjelentése)

November 18.-án vasárnap ünnepelte Stockholm Szent Erzsébet ünnepét talán még a szokásosnál is bensőségesebb érzéssel. Bár a magyar kormány winnipegi hivatalos képviselője, Schefbeck István konzul nagy elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg, nagyban emelte az ünnepély fényét az a körülmény, hogy ekkor adták át az Óhazának szánt selyemzászlót a Kanadai Magyar Ujság társasutazását a magyar fővárosba vezető Hordósy Iván főszerkesztőnek, hogy azt juttassa el Scitovszky Béla magyar belügyminiszterhez, a stockholmiak remekbe készült jubileumi ajándékzászló viszonzásául.

A szinültig megtelt Magyar Hall közönsége a Himnusszal nyitotta meg a zászlóátadási ünnepséget. Majd Dr. Sántha Pál magasszárnyalásu beszédben méltatta a jubileumra küldött magyar nemzeti lobogó és a most hazaküldendő kanadai zászló szimbolikus jelentőségét és átadta a zászlót Hordósy Ivánnak, ki azt hosszabb beszéd keretében vette át, melyet legközelebbi számunkban közlünk.

Ezután ifj. Molnár István elszavalta a magyar Hiszekegyet, majd a telepesek nevében Koczka János, Schaufert Viktor és Cselle Néni küldtek üzenetet az Óhazának.

A stockholmi Szent Erzsébet ünnep — melynek folyamán Hordósy Ivánt a kolonia disztagjává választották — az erkölcsi eredmény mellett jótékonyságot is gyakorolt azáltal, hogy jelentős összeget gyüjtött az óhazai szegények karácsonyfájára.

SZÖRNYETHALT EGY MAGYAR MUNKÁS WINDSORON

KADI KÁROLYT AGYONZUZTAK A LEZUHANÓ GERENDAK, BORNEMISZA ISTVÁNT PEDIG MEGSEBESITETTÉK

(Wellandi tudósitónk táviratjelentése)

Kadi Károly, 38 éves wellandi honfitársunk november 14.-én Humberstonban a csatornaépitésénél a Steel Gate kompánia szolgálatában nyitott kocsiból több társával hatalmas gerendákat rakott le. A rakományt tartó támasztó gerenda meglazult, minek következtében a gerendák a kocsiból lezuhantak és maguk alá temették Kadi Károlyt. Fején és mellén szenvedett zúzódásai azonnali halált okoztak. Temetése péntek délután volt a Crowland St. 23 számu házból, a wellandi és környékbeli magyarság impozáns részvétele mellett. Felesége és Irma, József nevü gyermekein kivül az óhazában apja és két nővére, az Egyesült Államokban Korb József, Farkas Sándor, Kiss Márton sógorai és családjaik gyászolják. A Port Colborne-ben lakó Godri Lajos és családja, valamint a wellandi Godri István szintén sógorai. A gyászszertartást Hédly Jeromos plébános végezte. Ugyanezen alkalommal megsebesült Bornemisza István. Könnyü sérüléssel kórházba szállitották. Ugy Kadi, mint Bornemisza a Zemplén megyei Ugodból vándoroltak Kanadába.

UJABB SZERENCSETLENSÉG WELLANDON

Szücs János, régi wellandi lakos, ki mint utmunkás a Law Court-nál dolgozott, munka közben egy négy tonnás teherautomobil elgázolta november 16.-án. Sulyos sérülésével a wellandi kórházba szállitották.

KERESIK A HAMILTONI UTONALLÓ INDIÁNT

More István hamiltoni taxisoffőrt a saját utasa megtámadta, mikor fizetésre került a sor és hét dollárt rabolt el tőle. Az indiánnak látszó titokzatos rablót keresi a rendőrség.

LOUIS SZABÓ

Fegyverszünet napján diadalmasan bevonult Amerikába a trianoni revizió

A NEW YORK WORLD, A NEW YORK TIMES, A NEW YORK HERALD, A CHICAGO HERALD ÉS A WINNNIPEG E. TRIBUNE HATALMAS CIKKEI A MAGYARSÁG BORZALMAS ELNYOMATÁSÁRÓL — VIRRAD MÁR AMERIKABAN — A KANADAI MAGYAR SZÖVETSÉG A REVIZIÓ MELLETT

WINNIPEG, november 17.

Ma már az asztalunkon fekszik egész sereg hatalmasszavu és tekintélyü amerikai ujság, amelyek fegyverszünet napján, november 11.-én jóformán egyetlen jelre hatalmas cikkekkel állottak a földretiport magyar igazság szolgálatába.

Nem tudjuk, honnan és hogyan indult ki ez a hatalmas arányu akció, de ez nem is lényeges, a fontos az, hogy hosszú, fájdalmas várakozás után végre megmozdult Amerika lelkiismerete is és miután az amerikai szenátus külügyi bizottságának elnöke hivatalosan is bekérte az embertelen trianoni szerződés egész anyagát, most a legnagyobb és legsulyosabb szav amerikai angol lapok állottak sorompóba a magyar ügy mellé.

A legfontosabb az összes közlemények között a hatalmas New York World állásfoglalása, amely épen ugy, mint annak idején Rothermere lord lapja, a Daily Mail, fegyverszüneti ünnepi számának legelőkelőbb oldalán, az „Editorial Page-en hozza Magyarország régi és jelenlegi térképeit és manjdnem kétoldali terjedelemben a legaprólékosabb részletességgel megmagyarázza azt a borzalmas kegyetlenséget és igazságtalanságot melyet Magyarországgal a trianoni „béke" szerződés elkövetett.

Sajnos, nincs elég helyünk, hogy ezt a hatalmas cikket lapunkban is közreadhassuk, de egyes részeit — angol nyelven — angol hasábunkon közölni fogjuk.

A New York World cikkével egyidejüleg a New York Herald Tribune gróf Apponyi Albert hatalmas cikkét közli, melynek lényege az, hogy a trianoni igazságtalanságokra nincs más orvosság, mint uj békeszerződés megkötése. A harmadik nagy newyorki lap, a New York Times a magyar konszolidációról ir, a Chicago Daily Herald megállapitja, hogy a tizenegymilló magyar körülzárása előbb-utóbb kirobbantja az európai háborut és — végül — a Vinnipeg Evening Tribune niségeket, akik a Szövetség mozgalmához áldozatkészségükkel és tényleges közreműködéssel hozzájárultak, hogy az alapszabályok helyes értelmezése folytán a Szövetségnek nemcsak hogy nem szabad távoltartania magát, attól a mozgalomtól, amely a trianoni szerződések megváltoztatását, igy az általános emberi és magyar érdekek érvényesülését célozzák, hanem annak Kanadában való irányitására egyenesen hivatva van.

A Szövetség e mozgalomba való bekapcsolódását és annak irányitásának átvételét az első év nehézségei hátráltatták, azonban a jelekből itélve a közelgő konvenció kétségtelenül komolyan fog e kérdéssel foglalkozni.

Kanada magyarsága büszke lehet arra, hogy a magyarok világszövetségének, gyakorlati alapon és eredményesen működő sejtjét önakaratától indittatva, az egész világ magyarságát megelőzve, létre hozta. De büszke lehet hirnevére is, hogy dacára példás lojalitásának uj hazájával szemben, sohasem feledkezett meg a magyar haza iránti kötelességének ele- — a Kanadai Magyar Ujság szerkesztősége által hozzájuttatott adatok alapján „Románia és a kisebbségek" cimü vezércikkében részletesen foglalkozik azzal a hihetetlen barbarizmussal, mellyel Románia a magyar s német kisebbségeket kezeli és amelylyel ujabban hatszázezer magyar munkást akar kiutasitani területéről.

Az amerikai kontinensen, igy a Kanadában élő magyarságot bizonyára örömmel és megnyugvással tölti el a meggyalázott magyar nemzet ügyeinek a porból való felémelkedése és az amerikai sajtó hatalmas megmozdulása csak ujabb erőt ad szülőhazánk, Magyarország visszaállitásáért folytatott küzdelmünkben.

A Kanadai Magyar Szövetség központi titkársága a héten az alábbi körlevelet küldötte ki a szövetség tisztikarának:

KANADA MAGYARSÁGA BÜSZKE LEHET

Tisztelt Uram,

A kanadai magyarság vezetőivel folytatott tárgyalások teljes mértékben meggyőzték azokat a vezető egyéget tenni és azt keblének legforróbb érzelmével szeretni.

A Szövetség a trianoni szerződések revizióját célzó mozgalomba való bekapcsolódásra nézve több terv került forgalomba, azonban a legcélszerübb és legeredményesebb, amely a Szövetség irányitása mellett, egy olyan szervezet létesitését óhajtja, amelybe a kanadai magyar kiválóságokon kivül, a kanadai közélet más nyelvü, de főleg az angol társadalmi életnek a magyarsággal rokonszenvező értékes egyéniségeit is be lehetne vonni.

A kanadai magyarság saját tekintélyét és érdekét védi meg, amikor szövetségbe csoportosul és ugyanaszt mozditja elő, amikor általános emberi és magyar érdekek előmozditása céljából, fajunkkal szemben elkövetett igazságtalanságoknak keres orvoslást, a kanadai közvélemény bevonásával.

A közelgő konvencióra való tekintettel, felkérjük sziveskedjék e nemes terv felett gondolkozni és nagybecsü véleményét a sajtó utján a Szövetséggel való közlés által és saját körében kifejezésre juttatni.

A Kanadai Magyar Szövetség nevében, maradunk teljes tisztelettel

ISTVÁNFFY MIKLÓS
központi titkár.

A SZERB KIRÁLY A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG ELNÖKÉNÉL?

PÁRIS november 20. — Sándor szerb király látogatást tett Doumerguenél, a francia köztársaság elnökénél. Ennek a látogatásnak nagy politikai jelentőséget tulajdonitanak. Sándor szerb király inkognitóban tartózkodott Párisban orvosainál és ugyanczak inkognitóban volt a köztársasági elnöknél is, akivel közel egy óra hosszat tartó beszélgetést folytatott. Allitólag a horvát zavarokat beszélték meg, de a beszélgetés lényegéről hir nem szivárgott ki.

U. S. PRESS DEMANDS JUSTICE FOR HUNGARY'S CAUSE

SOCIAL WRECKAGE AND HUMAN MISERY OF 11,000,000 PEOPLE OF OLD HUNGARY — SAYS „ECONOMIC CRIMES OF THE PCAT„ MADE DEEPER IMPRESSION THAN SOCIAL INJUSTICES —

By Pierrepont B. Noyes

Former American Member of Interallied Rhineland Commission.

An Editorial reprinted from the „New York World"

— Every one has witnessed the fear-inspired truculence of a herd of sheep or cows when a dog, even a small dog, has appeared sudenly in their pasture. They turn en masse and approach him threateningly. It is even so with the members of a human herd when grazing in a pasture not legitimately their own. „ Bad consciences make cowads," and the entrance of a little barking dog of truth will throw the possessors of ill-gotten gains into a panic quite regardnless of the safety which their numbers and physical power seem to assure.

Thus it happened to Benes and his partners in the Little Entente. It was only a little article calling for revision of the Treaty of Trianon written by Lord Rothermere and published in the London Daily Mail, but it produced a panic amone those Balkan and semi-Balkan states, who, apparently safe in the obscrurity of Eastern Europe were working their own sweet wills on the human loot obtained from a complacent Peace Conference.

I was visiting the Balkans to get a close-up view of what was going on behind our backs, so to speak. I had read certain reports of investigating committees sent to the district by American and British church organizations and I saw in the „Succession States" enough to confirm the main conclusions of those investigators. There are always two sides to such controversies. After rereading their reports I suspect that their natural interest in persecuted fellow-religionist led them to paint too black a picture. But after making all allowances, I feel that Lord Rothermere's very rightminded person.

Transylvania is that part of the ancient Kingdom of Hungary embraced by the eastern bend of the Carpathian Mountains. It is a wonderful country; in fact through-all that part of Europe nature has provided abundantly the means for material prosperity and human happiness. Hungary, Roumania, Transylvania are all rich in natural resources and very scenic. Fertile plains are surrounded by lofty mountain ranges, heavily timbered and rich in minerals: great rivers furnish cheap transportation; the pepole are industrious. And yet today there is, troughout this whole region, neither prosperity nor happiness. Transylvania and Roumania, which before the war were large exporters of grain and farm products, are now importers—cannot raise enough food for their own consumption. Racial persecution is the order of the day. Racial hatreds and a desire for, revenge—the seeds of future wars—are ripening on every hand. I was reminded of Reginald Herber's couplet, „Where every prospect pleases and only man is vile."

Traveling through this thickly settled area, we crossed fertile plains where sullen Magyar peasants uttered their despair in monosyllables and studied us suspiciously as though fearing we were Roumanian spies. North from Brassov for seventy-five miles along the Carpathians we passed through solid Magyar population —700,000 of them, cut off from others of their race, helpless in the face of religious persecution and forced to look on while their modern school system is replaced by Greek orthodox teaching in the Roumanian language.

(TO BE CONTINUED)

HALLÓ BUDAPEST ITT NEW YORK

HÉTFŐN, NOVEMBER 12-ÉN, 2 ÓRA 30 PERCKOR NYILT MEG NEW YORK ÉS BUDAPEST KÖZÖTT A RÁDIÓ-TELEFONÖSSZEKÖTTETÉS. AZ ELSŐ BESZELGETÉST, — MINT WASHINGTONBÓL JELENTIK — BETHLEN ISTVÁN GRÓF MAGYAR MINISZTERELNÖK FOLYTATTA COOLIDGE ELNÖKKEL. NEW YORK KÖZVETITÉSÉVEL BETHLEN ISTVÁN BUDAPESTRŐL HIVTA FEL A WASHINGTONI FEHÉR HÁZAT ÉS COOLIDGE ELNÖKKEL BESZELT, AKIT A TELEFONVONAL MEGNYILÁSA ALKALMÁBÓL MELEGEN KÖSZÖNTÖTT ÉS EGYIDEJÜLEG AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK NÉPENEK KÜLDTE EL MAGYARORSZÁG ÜDVÖZLETET. COOLIDGE ELNÖK A MAGYAROK ÉS MAGYARORSZÁG IRANT VALÓ NAGY ROKONSZENVÉRŐL BIZTOSITOTTA BETHLEN ISTVÁNT. A MÁSODIK BESZELGETÉST UGYAN CSAK BUDAPESTRŐL, A KIRÁLYI VÁRBÓL, HORTHY MIKLÓS KORMÁNYZÓ FOLYTATTA A WASHINGTONI MAGYAR KÖVETSÉGGEL.

Innen-Onnan

A saskatchewani rendőrség három amerikai, banditát keres, akik az Egyesült Államokban sorozatos betöréseket és hold up-pokat követtek el.

•

A Johnston, trapper, aki a héten érkezett Winnipegre a Hudson Bay környékéről, elmondotta, hogy Észak saskatchewanban november 2.-án és 3.-án óriási blizzard (hóvihar) pusztitott, amelyben hét társa mindenvalószinüség szerint életét vesztette.